

Hoitosuositusten tekijöillä usein sidonnaisuuksia

Hoitosuositukset ohjaavat vahvasti sairauksien diagnostiikkaa, lääkehoidon aiheita, lääkityksen valintaa ja muita kliinisiä käytäntöjä. Siksi suositusten taloudellinen merkitys lääketeollisuudelle on suuri (Gale EAM. *BMJ* 2011;343:d5728. doi: 10.1136/bmj.d5728).

PLoS ONE -verkkolehdestä julkaisussa systemoidussa katsauksessa oli mukana kaksitoista tutkimusta hoitosuositusten tekijöiden sidonnaisuuksista lääketeollisuuteen, diagnostiikkavälineiden tuottajiin tai vakuutusyhtiöihin (Norris SL ym. *PLoS ONE* 2011;6(10):e25153. doi:10.1371/journal.pone.0025153). Sidonnaisuuksia todettiin 56–87 %:lla suositusten tekijöistä.

Katsauksen kirjoittajat eivät löytäneet yhtään tutkimusta, jossa olisi selvitetty sidonnaisuuksien vaikutusta hoitosuositusten sisältöön. Vain 7 % suositusten tekijöistä uskoo sidonnaisuuksien vaikuttavan heidän

johtopäätöksiinsä – mutta 19 % uskoo sidonnaisuuksien vaikuttavan heidän kollegoihinsa (Choudhry NK ym. *JAMA* 2002;287:612).

Tuoreen tutkimuksen mukaan yhdysvaltalaisen ja kanadalaisen diabetesta ja hyperlipidemiaa koskevien hoitosuositusten tekijöistä yli puolella oli taloudellisia sidonnaisuuksia lääketeollisuuteen ja joka yhdeksäs oli jättänyt sidonnaisuutensa ilmoittamatta (Neuman J ym. *BMJ* 2011;343:d5621. doi: 10.1136/bmj.d5621). Hallitusten rahoittamien suositusten tekijöillä oli sidonnaisuuksia harvemmin kuin muiden suositusten tekijöillä (16 % vs. 69 %). Erikoisalan järjestöjen tuottamien suositusten tekijöistä 75 %:lla oli sidonnaisuuksia. Joka toisella suositustyöryhmän puheenjohtajalla oli sidonnaisuuksia lääketeollisuuteen.

Tiukentuneet säännöt sidonnaisuuksien ilmoittamisesta eivät näytä vähentäneen hoitosuositusten teki-

jöiden sidonnaisuuksia. Yhdysvaltain Institute of Medicine suosittelee, että hoitosuositustyöryhmien pitäisi olla mahdollisimman vapaita sidonnaisuuksista lääketeollisuuteen. Britannian National Institute for Health and Clinical Excellence vaatii asiantuntijaelintensä jäseniä vetäytymään päätöksenteosta, jos heillä on käsiteltävään asiaan liittyviä taloudellisia sidonnaisuuksia (Code of Practice for Declaring and Dealing with Conflicts of Interest. www.nice.org.uk 2007, päivitetty joulukuussa 2009). Hoitosuositusten täydellinen vapauttaminen sidonnaisuuksista lienee kuitenkin utopiaa, eivätkä sidonnaisuudet sinänsä tee asiantuntijasta epäpätevää, kunhan yhteistyö lääketeollisuuden kanssa on asianmukaista. ■ PS